

Inhoud Symposium

Duurzaam ruïnebeheer: tegenstrijdigheid of mogelijkheid tot cultuurbehoud?

In de periode na 1945 zijn in Nederland veel oorlogsrüines geconsolideerd en hersteld. Bij consolidaties was het uitgangspunt vrijwel altijd de resten behoeden voor verder verval. De romantiek van de ruïne of de herinnering aan het kasteel waren veelal de belangrijkste drijfveren. In een enkel geval, zoals in Heusden, schrok men er niet voor terug om zelfs een nieuwe ruïne te bouwen. Daarbij werden soms grote bedragen vrijgemaakt. Bij een deel van de ruïnes werd na het herstel echter niets meer gedaan, waardoor de oude toestand weer terugkeerde. Eigenaren kunnen het zich in een aantal gevallen blijkbaar permitteren om forse bedragen te besteden aan de instandhouding van een ruïne, zonder dat daar substantiële eigen inkomsten tegenover staan. Onze vraag is of dit zo kan blijven en of het ook anders kan. Hoe hoog zijn de investeringen in een kasteelruïne en wat leveren die op? Niet alleen vanuit een financieel perspectief bezien, maar ook vanuit maatschappelijk, toeristisch of cultuurhistorisch perspectief.

Om een beter beeld te krijgen van processen die een rol spelen bij het duurzame behoud van ruïnes en om deze informatie te betrekken bij het beoogde herstel van Ruïne Bleijenbeek in Afferden (Limburg) heeft Stichting Kasteelruïne Bleijenbeek in samenwerking met de Nederlandse Kastelen Stichting en de Stichting Limburgse Kastelen besloten om een symposium te organiseren op donderdag 15 december 2011 over het behoud en beheer van kasteelruïnes voor een langere periode.

Doel is het vergroten van kennis over consolidatie- en beheersmaatregelen op de langere termijn. Het accent van het symposium ligt op beleidsmatige en financiële aspecten.

Duurzaam ruïnebeheer: tegenstrijdigheid of mogelijkheid tot cultuurbehoud?

Het symposium wordt ingeleid door de heer Eric Jurgens en de Gedeputeerde Cultuur van de Provincie Limburg, de heer Noël Lebens. Gastspreker de heer Jan Kamphuis zal als eerste spreker ingaan op de overwegingen, die de Rijksgebouwendienst als 's lands grootste ruïne-eigenaar maakt. Aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden zal hij de dilemma's schetsen waar de Rijksgebouwendienst voor staat bij het onderhoud van de ruïnes in rijksbezit. Met name zal worden ingegaan op de afwegingen hoe relatief hoge instandhoudingskosten verantwoord kunnen worden door gerichte investeringen in het verbeteren van de beleving van de ruïne en het verhogen van de verblijfskwaliteit en de verblijfsduur bij bezoek. De heer Taco Hermans van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zal de problematiek neerzetten vanuit het perspectief van de RCE. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft haar beleid over het omgaan met ruïnes geactualiseerd en verhelderd, waarbij zij onderscheid heeft gemaakt tussen kasteelterreinen, -ruïnes en -restanten. Deze spreker zal dit beleid en het onderscheid toelichten. Aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden zal worden toegelicht wat de mogelijkheden voor behoud en ontwikkeling zijn en hoe de RCE daarover adviseert. Daarna zal het onderzoek Kastelen en kasteelruïnes: altijd een "Geldvernichtungsmaschine"? gepresenteerd worden door Rebecca Hollewijn en Sebastiaan Gerards van de Universiteit van Maastricht. Zij worden begeleid door Joop de Jong, Director MA Arts and Heritage: Policy, Management and Education van de Universiteit Maastricht en de heer André Viersen. In dit vergelijkende onderzoek naar de omgang met WOII kasteelruïnes in de Nederlands-Duitse grensregio, is gekeken naar de houding van verschillende private en publieke partijen ten opzichte van consolidatie, restauratie en reconstructie. Hierbij is gekeken naar wat is gerealiseerd, de problemen die erbij kwamen kijken en naar de duurzaamheid van de projecten met betrekking tot de cultuurhistorische waarden en het economische en maatschappelijke draagvlak. Menno Tillema van Stichting Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen zal praten over de ervaringen van de grootste particuliere eigenaar van kasteelruïnes in Nederland. Zijn betoog zal zich focussen op de afwegingen waarom voor reconstructie (zoals bijvoorbeeld Nederhemert) of voor consolidatie (Batenburg) is gekozen. Het accent ligt op het (maatschappelijke) rendement van de gemaakte keuzes en investeringen. Guido v.Büren zal het symposium afsluiten. Hij zal het over de Duitse situatie hebben. Zijn uitleg aan de hand van de verschillende plannen voor het herstel van de

commanderij van Siersdorf die in laatste decennia zijn gemaakt, geeft inzicht in de problemen en de oplossingen die in Duitsland worden gezocht voor het behoud van het door oorlogsgeweld aangetaste cultuurbezit.

Prof. mr. dr. E Jurgens, kleinzoon van de voormalig eigenaar van Bleijenbeek, zal als dagvoorzitter fungeren en aan het eind van de dag afsluiten met de conclusies.

In het programma is tijd gemaakt voor een wandeling naar de ruïne van Landgoed Bleijenbeek. Dit kasteel is in de tweede wereldoorlog door de Engelsen gebombardeerd.